

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
**Direcció General d'Execució Penal
a la Comunitat i de Justícia Juvenil**

Programa de mediació i reparació penal

Memòria 2014

Continguts

1. DADES DEL PROGRAMA DE MEDIACIÓ I REPARACIÓ. 2014.....	2
1.1. Sol·licituds.....	2
1.2. Programes finalitzats.....	3
1.3. Protocol amb els òrgans judicials.....	10
1.4. Oferiments	16
1.5. Protocol amb els centres penitenciaris.....	19
1.6. Altres derivacions	23
2. ALTRES DADES	27
2.1. Relació entre la procedència i la viabilitat	27
2.2. Relació entre la procedència, la relació entre les parts i la viabilitat del procés	27
2.3. Relació entre el tipus delictiu i la viabilitat.....	28
3. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES.....	29
4. CONCLUSIONS.....	31
4.1. La procedència	31
4.2. La viabilitat	32
4.3. Les tipologies delictives	33
4.4. Tipus de procediment.....	34
4.5. Temps.....	34

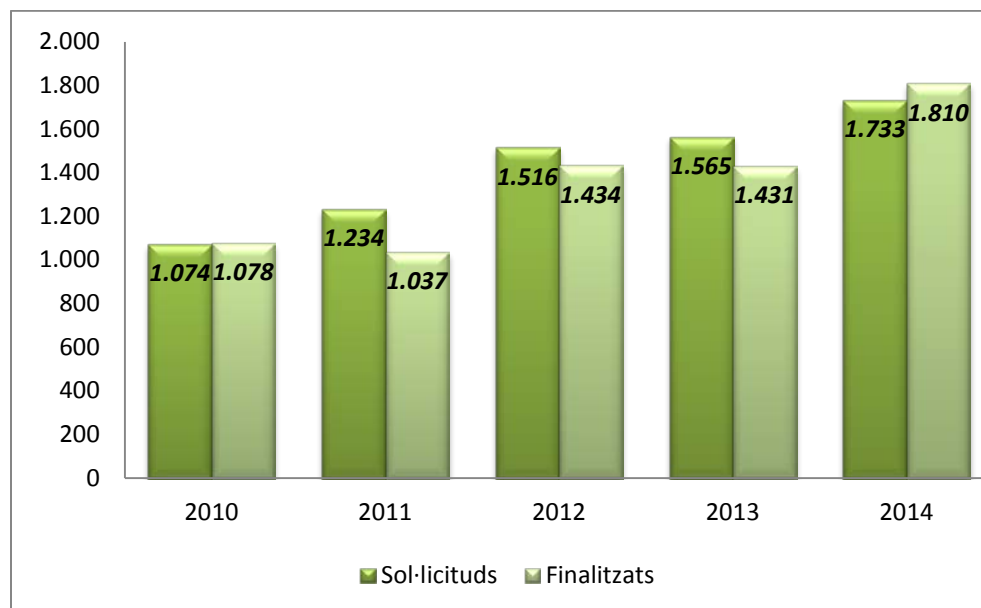
1. Dades del Programa de mediació i reparació. 2014

El Programa de mediació i reparació penal ofereix un espai de comunicació als ciutadans que es troben implicats en un procediment penal per poder tractar el conflicte subjacent als fets delictius. L'objectiu és implicar-hi totes les parts, oferir als ofensors la possibilitat de reparar el dany infringit i, alhora, oferir a les víctimes un espai perquè se sentin protagonistes tant en el procediment penal com en la resolució del conflicte. Per mitjà de la implicació de totes les parts, aquest programa es proposa donar una resposta reparadora i reintegradora a la situació creada pel comportament delictiu.

A continuació es presenten les dades del Programa de mediació i reparació penal corresponents a l'any 2014.

1.1. Sol·licituds

Durant l'any 2014 hi ha hagut 1.733 sol·licituds. Aquesta xifra representa un 10,7 % més respecte al 2013. Com es pot veure en la següent gràfica, i a diferència del que va passar els anys 2012 i 2013, a l'any 2014 va haver-hi un augment dels programes finalitzats, en concret, se n'ha finalitzat un 26,5 % més respecte de l'any anterior.

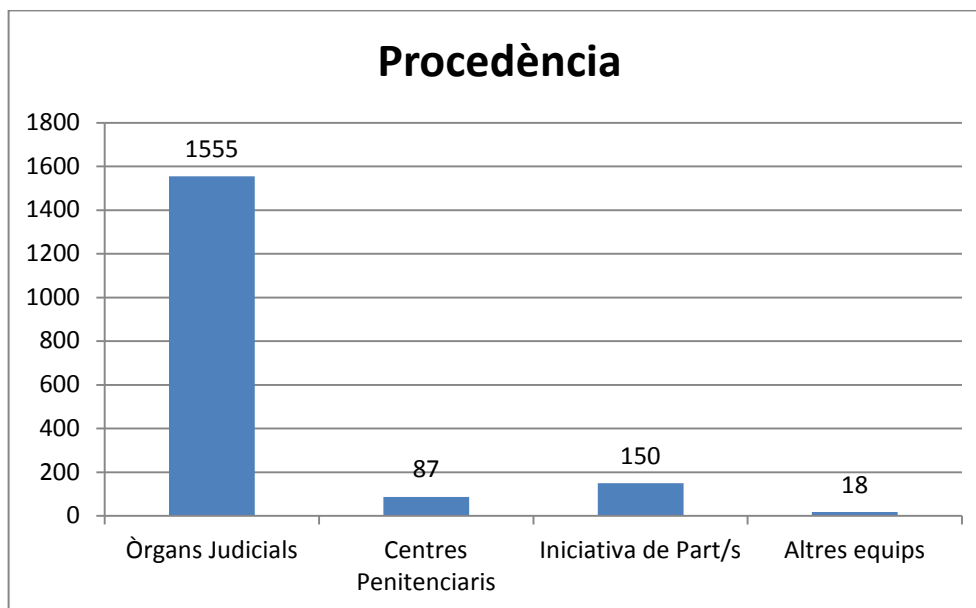
La situació del programa a 31 de desembre de 2014 era:

Mediacions	Nombre
Altes	1733
Programes finalitzats	1810
Programes no iniciats per impossibilitat	66
Programes no iniciats per incompareixença	4
Programes pendents d'inici	28
Programes en execució	119

1.2. Programes finalitzats

1.2.1. Distribució

Les sol·licituds que arriben al Programa de mediació i reparació penal poden fer-ho per diferents vies. Són derivades des dels òrgans judicials, pels equips de tractament dels centres penitenciaris, a iniciativa de les parts o bé des d'altres equips d'intervenció. A continuació es presenta un gràfic de la procedència dels casos que s'han finalitzat durant l'any 2014.

Com s'observa, el 86 % de les derivacions es reben d'òrgans judicials i el 14 % restant provenen de centres penitenciaris, de les mateixes parts i d'altres equips.

Amb més detall:

Òrgans judicials	Oficis	1204
	Oferiments	351
Centres penitenciaris	Centres penitenciaris	87
Iniciativa de part/s	Part imputada	111
	Víctima	17
	Ambdues	22
Altres equips	Mediació Justícia Juvenil	3
	Mediació Comunitària	4
	Equips d'Assessorament Tècnic Penal	5
	Centre de Mediació de Dret Privat	2
	Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte	3
	Altres	1

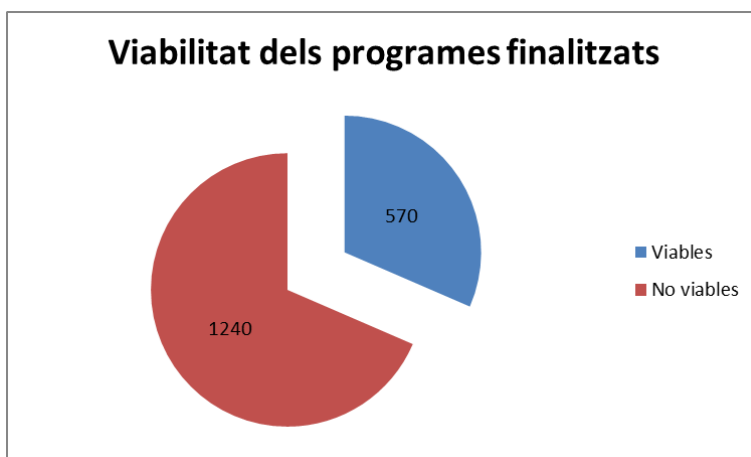
Pel que fa a les sol·licituds que provenen d'òrgans judicials, el 77,4 % han estat oficiades pels jutjats, mentre que la resta s'han ofert directament a les parts el dia del judici de faltes (oferiments). D'altres provenen de la iniciativa de les parts, concretament un 74 % corresponen a la part imputada.

El detall dels òrgans judicials d'on provenen les derivacions és:

Òrgan judicial	Nombre
Oferiment	351
Ofici de Fiscalia	3
Ofici del jutjat d'instrucció	1068
Ofici del jutjat de pau	31
Ofici del jutjat penal	102

1.2.2. Dades generals

Dels 1810 programes finalitzats, en 570 casos s'ha dut a terme un procés de mediació (el que representa un 31 % del total) mentre que en 1240 programes no s'han donat els criteris de viabilitat establerts pel programa marc per poder realitzar un procés de mediació (un 69 % del total).

Els criteris de viabilitat que s'avaluen són: la voluntarietat i l'interès de les parts a participar en el programa, la capacitat cognitiva i volitiva de les parts d'entendre tot el procés i la voluntat de reparar i ser reparat.

L'any 2014 la distribució de motius pels quals un procés de mediació no s'ha pogut dur a terme és la següent:

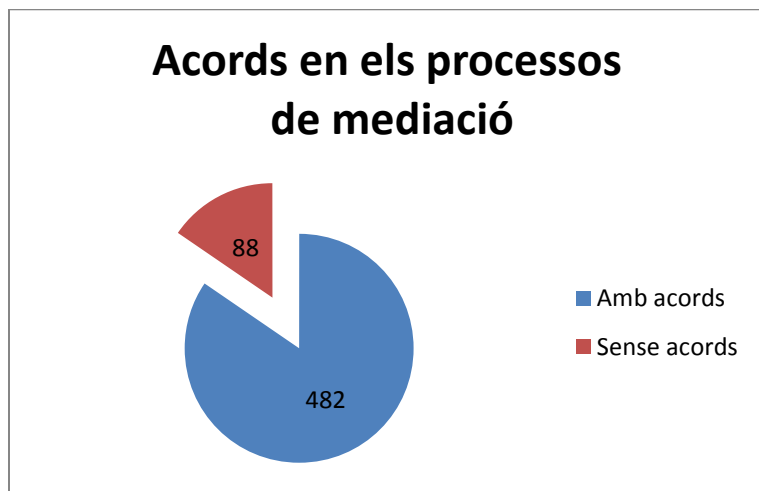
Motius de no viabilitat

Motius	Quantitat	Percentatge
Defunció d'una part	2	0,16 %
No criteris judicials	10	0,81 %
No criteris professionals	29	2,34 %
No inici programa mediació	2	0,16 %
No localització víctima	10	0,81 %
No necessitat mediació	63	5,08 %
No voluntat advocat part imputada	25	2,02 %
No voluntat advocat víctima	22	1,77 %
No voluntat ambdues parts	109	8,79 %
No voluntat part imputada	253	20,40 %
No voluntat víctima	544	43,87 %
Part imputada no compareix	65	5,24 %
Víctima no compareix	106	8,55 %

El més rellevant és que en el 52,4 % dels casos el programa no és viable perquè la víctima no vol participar-hi o no hi compareix. En comparació, la part imputada no vol participar o no hi compareix en un 25,6 % dels casos. Finalment, en un 8,7 % dels casos són ambdues parts que no volen participar.

La no voluntat de la víctima continua essent, igual que ens els darrers anys, la principal causa de no viabilitat dels processos de mediació.

Del total de programes finalitzats (1810), en 570 sí que s'ha fet un procés de mediació. D'aquests, en 482 es va arribar a un acord, el que representa un 84,5 % dels programes portats a terme. Si el que es té en compte és el total dels programes finalitzats, això representa el 26,6 %. Són dades molt similars a les de l'any 2013.

El tipus d'acords (verbals i escrits) a què han arribat les parts en el procés de mediació durant l'any 2014 són:

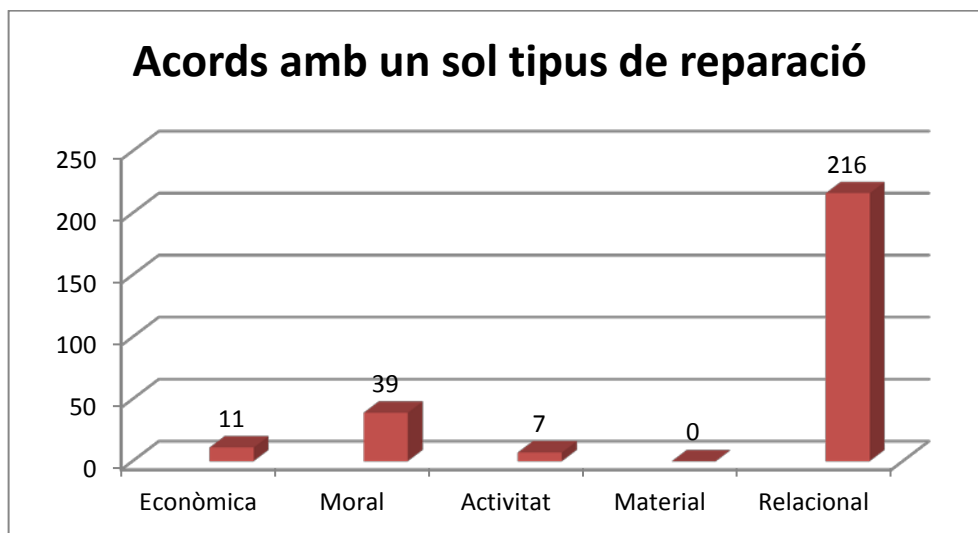
- Acord **econòmic**: restitució amb diners.
- Acord **moral**: disculpes, entendre el dany causat, posar-se al lloc de l'afectat, explicació de la intenció real i els motius.
- Acord amb una **activitat**: realitzar un treball o tasca concreta.
- Acord **material**: indemnització de danys i perjudicis; prestació diferent al dany original, però satisfacció per a ambdues parts.
- Acord **relacional**: restauració de les relacions socials o comunicatives entre les parts.
- **Combinacions** de diferents acords.

En un 56,7 % dels acords assolits solament es preveuen un tipus d'acord, mentre que en el 43,4 % dels casos es preveuen dins el mateix acord diferents tipus d'acord.

La taula completa dels tipus d'acord és la següent:

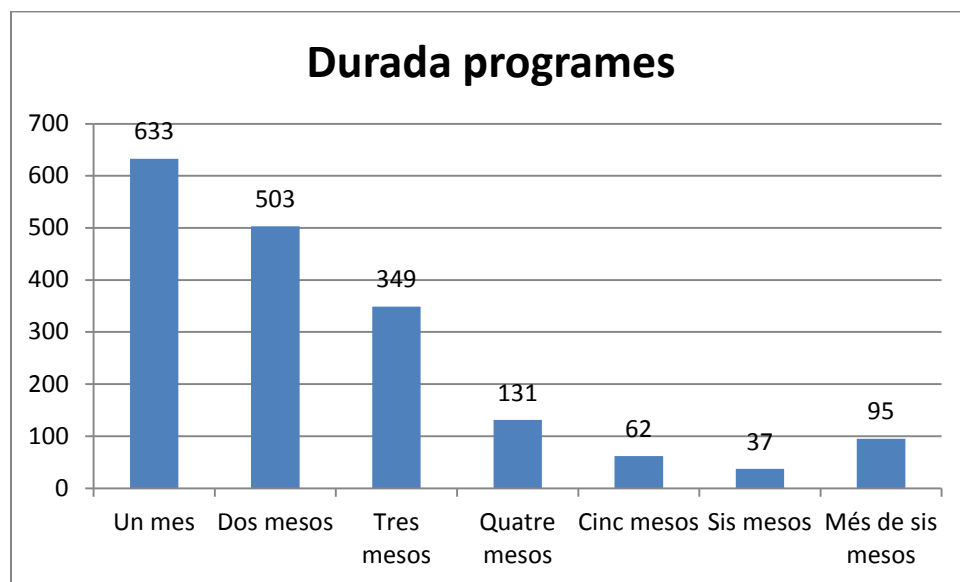
Tipus d'acord	Mediació conjunta	Mediació indirecta	Total	Total en %
Econòmic	6	5	11	2,3 %
Moral	24	15	39	8,1 %
Activitat	0	7	7	1,5 %
Material	0	0	0	0 %
Relacional	105	111	216	44,8 %
Activitat + relacional	14	2	16	3,3 %
Econòmic + moral	9	12	21	4,4 %
Econòmic + relacional	20	5	25	5,2 %
Material + moral	3	1	4	0,8 %
Material + relacional	1	1	2	0,4 %
Moral + activitat	6	0	6	1,2 %
Moral + relacional	68	18	86	17,8 %
Altres combinacions d'acord	45	4	49	10,2 %

Si observem els acords que solament preveuen un tipus d'acord, obtenim els següents resultats:

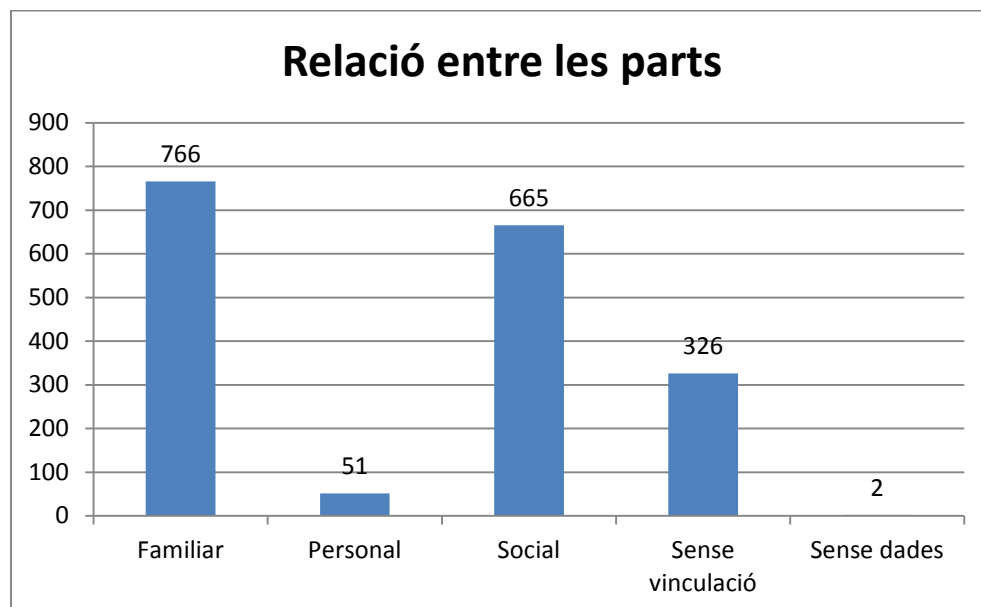
En aquest cas, igual que l'any 2013, les mediacions acaben majoritàriament en acords de tipus relacional o moral i, a diferència de l'any 2013, no hi ha hagut acords únicament materials.

Durant el 2014 la **durada** dels programes de mediació ha estat la següent:

En el 62,8 % dels casos, un percentatge similar al de 2013, els programes es finalitzen com a màxim en dos mesos i, d'aquests, un 55,7 % es resolen en menys d'un mes. El 82,1 % del total de programes es finalitzen com a màxim en tres mesos i el 5,2% en més de sis mesos.

En el gràfic següent es detalla la **mena de relació** que hi ha entre les parts (víctima i agressor) que han participat en el Programa de mediació i reparació penal durant l'any 2014:

Com s'observa, en el 81,8 % dels casos les parts ja es coneixien dins l'àmbit familiar, personal o social. En la resta de casos les parts no es coneixien. Aquestes dades concorden amb les de l'any 2013.

A continuació es mostra un quadre comparatiu dels programes finalitzats des de l'any 2010 al 2014 en relació amb els principals grups delictius:

Grups delictius	2010	2011	2012	2013	2014
Contra la vida	0	0	0	1	13
Lesions	146	230	313	389	491
Contra la llibertat	118	278	354	412	474
Contra la integritat moral	0	0	0	2	0
Contra la llibertat sexual	3	1	1	4	3
Contra la intimitat	0	0	0	13	4
Contra l'honor	49	110	169	169	214
Contra les relacions familiars	104	214	347	421	517
Contra el patrimoni	63	96	158	274	368
Contra la seguretat col·lectiva	0	0	0	5	8
Falsedat documental	0	0	0	3	2
Contra l'Administració de justícia	0	2	5	1	1
Contra els drets fonamentals	0	0	0	14	45
Contra l'ordre públic	3	24	25	20	17
Altres delictes o faltes	1	44	8	21	52

A partir d'aquestes dades, podem observar l'evolució al llarg dels anys: hi ha cinc grups delictius que destaquen per sobre de la resta. Prenent com a referència l'any 2014, són:

1. Contra les relacions familiars (12,2 %)
2. Lesions (11,6 %)
3. Contra la llibertat (11,2 %)
4. Contra el patrimoni (8,5 %)
5. Contra l'honor (5,1 %)

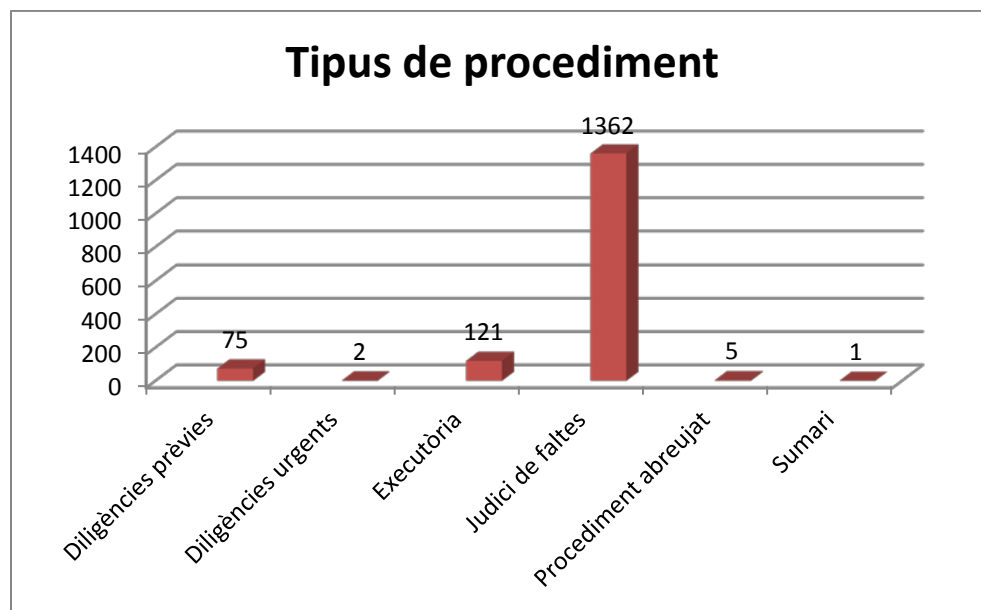
D'aquests grups, en podem destacar:

- Els delictes contra les relacions familiars van augmentar significativament fins a l'any 2012 i en els darrers dos anys continuen augmentant, però de manera moderada.
- Els delictes de lesions i contra el patrimoni augmenten de manera constant al llarg dels anys.
- Els delictes contra la llibertat, després d'experimentar una forta pujada l'any 2012, es mantenen més constants en els darrers anys.
- Els delictes contra l'honor van augmentar fins a l'any 2012, i actualment tenen una tendència a la baixa.

De la resta de grups delictius que tenen un percentatge baix en el conjunt, en podem destacar que:

- Els delictes contra els drets fonamentals i els delictes contra la vida han incrementat la seva presència durant el darrer any.

Al gràfic següent es detallen els **tipus de procediments** derivats durant l'any 2014:

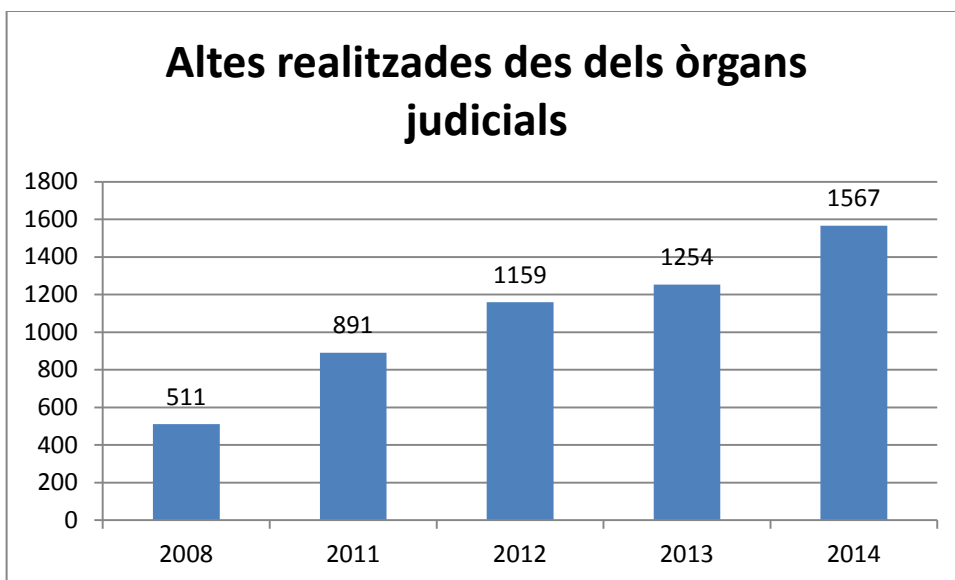

Podem destacar d'aquestes dades la disminució de les diligències prèvies, que van tenir el seu màxim l'any 2013 amb 199 casos, l'augment l'any 2014 de les executòries, que el 2013 s'havien situat en 14, i també es veu el constant creixement al llarg dels anys dels judicis de faltes (el 2013 havien estat 1.167 i el 2014 van ser 1.362).

1.3. Protocol amb els òrgans judicials

1.3.1. Altes realitzades exclusivament des dels òrgans judicials

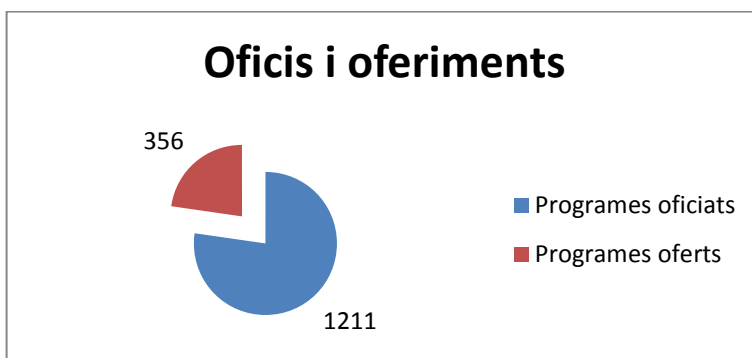
L'evolució del programa des de l'any 2008, pel que fa a les derivacions (oficis i oferiments) des dels òrgans judicials ha estat la següent:

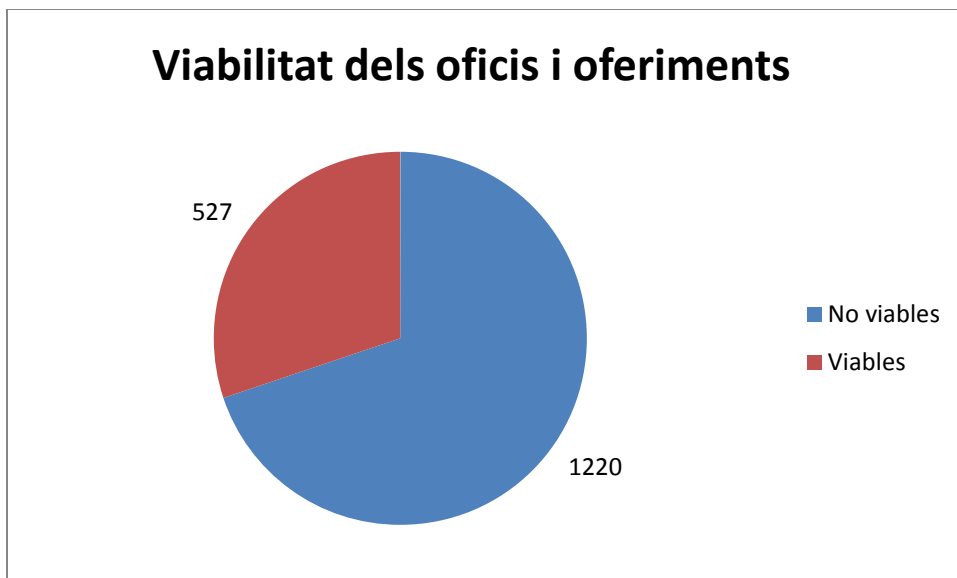
Com es pot observar, hi ha un increment constant des de l'inici fins a l'actualitat.

1.3.2. Dades generals

L'any 2014, d'un total de 1567 programes donats d'alta, s'observa que:

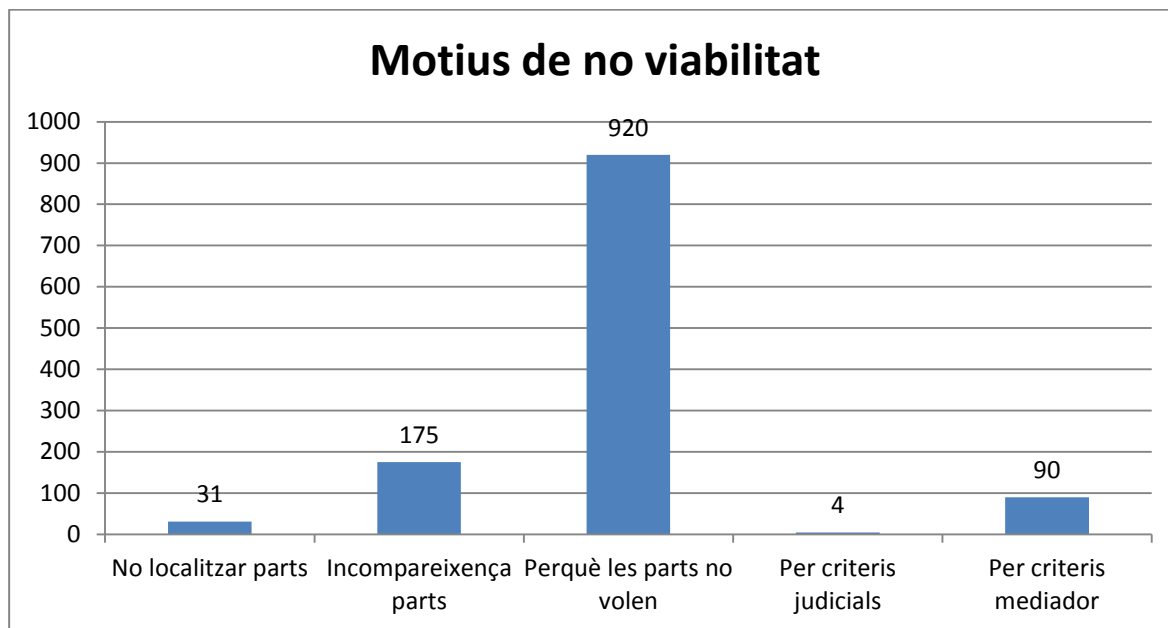

Del total de programes finalitzats al llarg de l'any, 1.747 corresponen a programes derivats d'òrgans judicials (oficis i oferiments) D'aquests, en 1.220 casos no es va poder dur a terme un procés de mediació i en 527 sí.

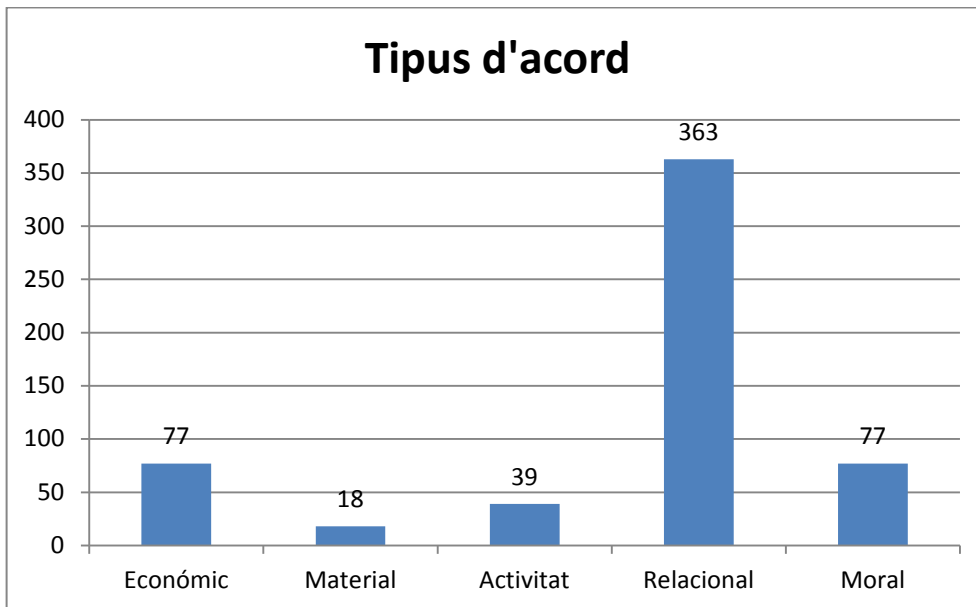
El nombre més alt correspon als programes no viables. Aquesta dada concorda amb les dades de l'any 2013

A continuació es mostren els motius pels quals no es va poder dur a terme un procés de mediació:

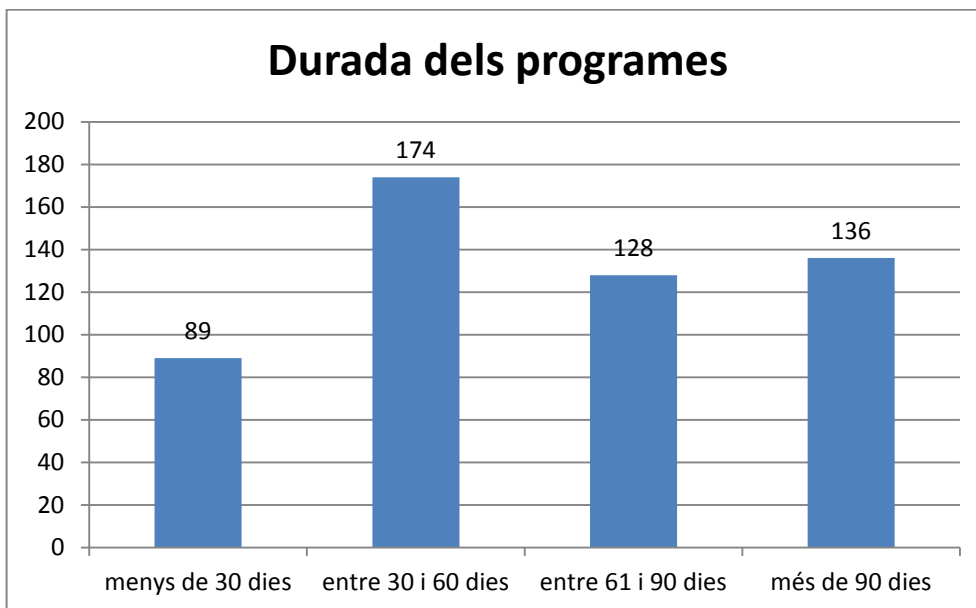

Quant a la viabilitat, dels 527 programes en què es va dur a terme un procés de mediació, en 439 les parts van arribar a un acord. Els tipus d'acord relacional, moral i econòmic continuen sent els que tenen un percentatge més alt, tal com es detalla en el gràfic següent.

A continuació es descriuen els tipus d'acord als quals s'ha arribat:

Respecte de la durada dels programes, a continuació es mostra el temps que es triga a resoldre els casos oficiats pels òrgans judicials i en els quals es duu a terme un procés de mediació:

El 49,9 % dels casos es resolen com a màxim en dos mesos, tal com queda definit al protocol d'òrgans judicials. D'aquests, un 33,8 % es resolen en menys d'un mes. El 24,2 % dels casos es resolen en un termini de tres mesos i un 25,8 % triga més de tres mesos.

1.3.3. Òrgans judicials que participen al programa

En la taula següent es mostra una relació dels òrgans judicials que han oficiat casos per primera vegada el 2014.

Província	Partit judicial	Òrgan judicial	2014	
Barcelona	Arenys de Mar	Jutjat Penal núm. 2	1	
	Badalona	Jutjat d'Instrucció núm. 4	1	
	Barcelona		Jutjat d'Instrucció núm. 3	1
			Jutjat d'Instrucció núm. 6	5
			Jutjat d'Instrucció núm. 7	6
			Jutjat Penal núm. 2	3
			Jutjat Penal núm. 3	2
			Jutjat Penal núm. 5	1
			Jutjat Penal núm. 6	2
			Jutjat Penal núm. 7	1
			Jutjat Penal núm. 8	1
			Jutjat Penal núm. 9	2
			Jutjat Penal núm. 11	3
	Cerdanyola del Vallès		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 1	2
			Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 4	5
			Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 8	1
	Granollers		Jutjat d'Instrucció núm. 2	1
	Igualada		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 3	1
	Martorell		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 2	2
			Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 3	2
			Jutjat de 1a Instància i Instrucció 5	14
	Mollet del Vallès		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 2	4
	Sabadell		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 1	25
Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 2			2	
Sant Feliu de Llobregat		Jutjat de 1a Instància i Instrucció 1	9	
		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 3	4	
Vilanova		Jutjat Penal núm. 1	9	
Lleida	Lleida	Jutjat Penal núm. 1	1	
	Balaguer	Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 3	3	
	Cervera	Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 1	4	
Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 3		3		
Tarragona	El Vendrell	Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 2	1	
		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 4	15	
		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 7	7	
		Jutjat de 1a Instància i Instrucció núm. 8	2	
	Reus	Jutjat d'Instrucció núm. 4	2	
		Jutjat Penal núm. 1	2	
Tarragona		Jutjat de Violència sobre la Dona 1	4	

Com podem veure, durant l'any 2014 hi ha hagut 39 jutjats que han oficiat casos per primera vegada.

1.3.4. Característiques judicials de les derivacions

Si s'atén a la tipologia delictiva, els fets delictius oficiats segons el tipus de jutjat (fent distinció entre delictes i faltes) han estat els següents:

Tipus	Delictes	Faltes
Amenaces	19	384
Danys	45	103
Furts	12	42
Injúries	18	188
Lesions	98	337
Maltractament familiar	18	15
Trencament dels deures de custòdia	28	471
Robatori amb violència	77	
Agressió sexual	1	1
Atemptat a l'autoritat	8	
Apropiació indeguda	10	11
Coacció	1	57
Deslluïment de béns immobles		1
Contra les institucions de l'Estat	15	
Desobediència a l'autoritat	17	17
Detenció il·legal	1	1
Estafa	16	15
Falsificació de document públic	1	
Homicidi	1	
Receptació	1	
Usurpació	5	
Usurpació estat civil		1
Vexacions	1	41
Violació de domicili		2
Total	393	1.687

Es manté la tendència de 2013 pel que fa als fets delictius que més arriben al Programa de mediació i reparació penal des dels òrgans judicials, de manera que, en primer lloc, hi ha els delictes contra les relacions familiars, seguits dels delictes contra la llibertat i els de lesions.

La següent taula permet conèixer el tipus de procediment penal dels programes oficials a mediació.

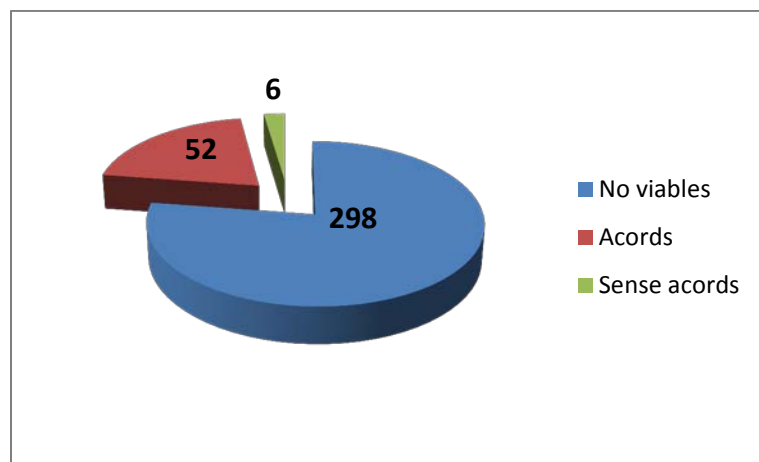
Procediment penal	Derivat per òrgans judicials
Diligències prèvies	75
Diligències urgents	2
Executòria	121
Judici de faltes	1363
Procediment abreujat	4
Procediment del jurat	1
Sumari	1
Total	1.567

Pràcticament el 86,57 % dels casos derivats per òrgans judicials al Programa de mediació i reparació penal ho són per jutjats d'instrucció. Podem observar que el tipus de procediment més freqüent ha estat el judici de faltes, amb un 86,9 %.

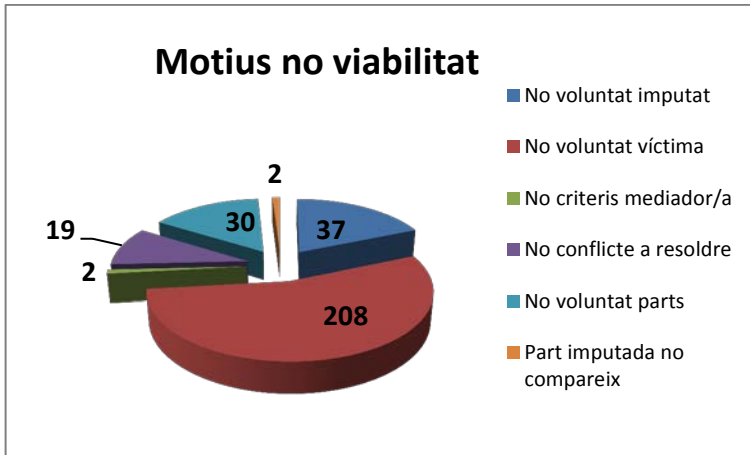
1.4. Oferiments

Durant l'any 2014 s'han finalitzat **356 programes** que corresponen a oferiments. El tret fonamental d'aquests és que no són directament oficials pels òrgans judicials, sinó que són les mateixes parts les qui accepten o no de participar al Programa de mediació i reparació penal just abans d'entrar al judici de faltes. El programa s'ofereix alhora a ambdues parts, i si l'accepten se n'informa l'òrgan judicial, el qual suspèn el judici a l'espera del resultat de la mediació. L'any 2014 s'han portat a terme al partit judicial de Vic i al de Lleida.

D'aquests 356 programes, en 58 casos (16,3 %) s'ha dut a terme un procés de mediació entre les parts; en 52 d'aquests 58 casos s'ha arribat a un acord.

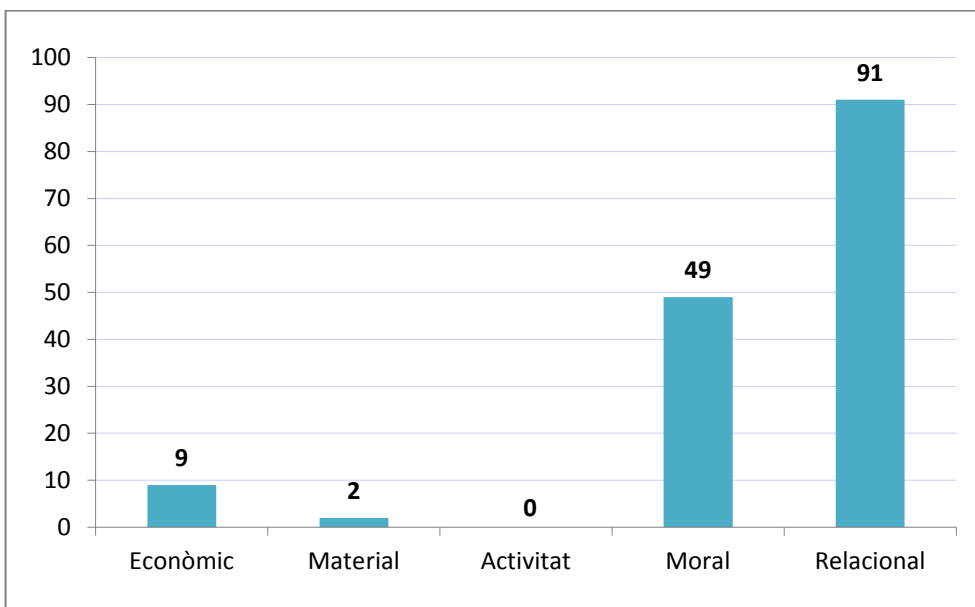
A continuació es mostren els motius pels quals no s'ha dut a terme un procés de mediació entre les parts. Les persones poden decidir no participar-hi en el primer contacte informatiu amb el mediador o, més endavant, en les entrevistes que segueixen a l'avaluació dels criteris de viabilitat.

En el 69,7 % dels casos **la part perjudicada o víctima no vol participar en el procés de mediació**; en un 13,08 % dels casos **qui no accepta participar-hi és la part denunciada o imputada**. En el 5 % dels casos cap de les dues parts no vol participar-hi.

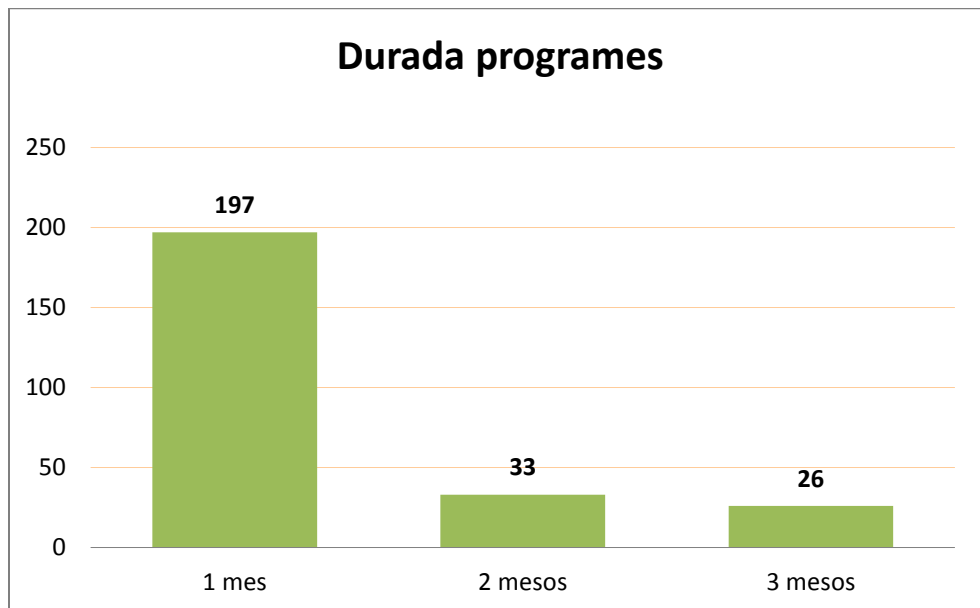
Cal destacar que en un 6,3 % dels casos **el conflicte ja havia estat resolt** per les parts o bé ja no existia en el moment de fer l'ofertament i, per tant, tot just abans d'entrar al judici oral.

A continuació es descriuen els tipus d'acord als quals s'ha arribat:

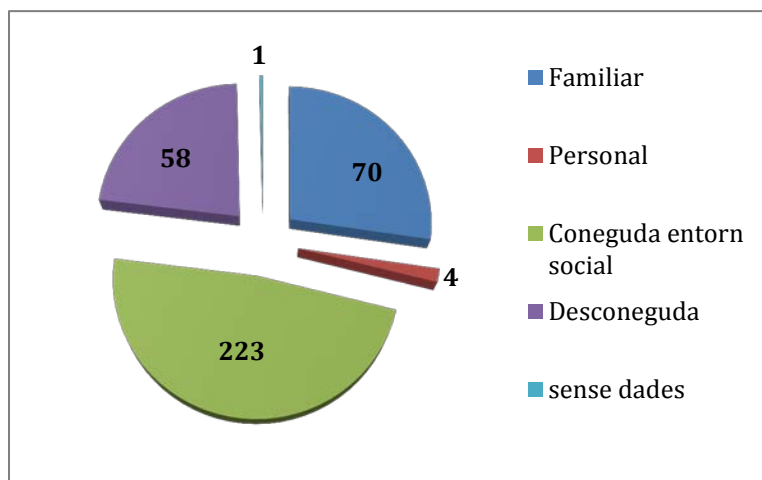

Com es pot veure, la majoria dels acords són de tipus relacional o moral.

En el cas dels oferiments, el 89,8 % dels casos es finalitzen com a màxim en dos mesos i, d'aquests, el 85,6 % es finalitzen en un mes.

En el cas dels oferiments, el 83,4 % de les persones que participen en el programa es coneixen: d'aquests, un 75 % es coneixen dins de l'entorn social, seguit de l'entorn familiar.

A continuació es presenten els tipus delictius¹ que han arribat al Programa de mediació i reparació penal mitjançant l'oferiment:

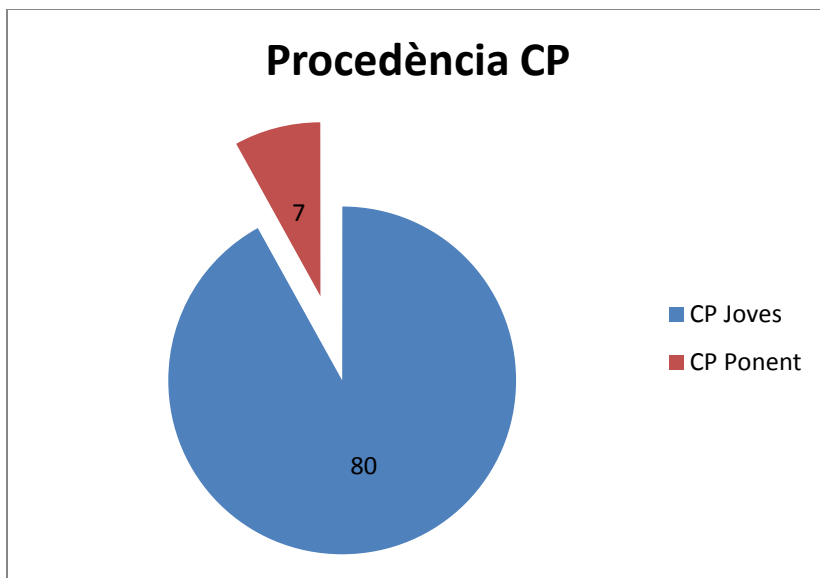
Tipus delictiu	Nombre
Lesions	115
Lesions per imprudència	1
Maltractament familiar	5
Contra la llibertat	140
Amenaça	115
Coacció	25
Contra l'honor	45
Injúria	45
Contra les relacions familiars	53
Abandonament familiar menors o incapacitat	0
Trencament dels deures de custòdia	53
Contra el patrimoni	90
Apropiació indeguda	7
Danys	51
Deslluïment de béns immobles	1
Estafa	5
Furt	26
Contra els drets fonamentals	17
Vexacions injustes	17
Contra l'ordre públic	2
Falta de respecte a l'autoritat	2
Altres delictes o faltes	10
Desobediència	10
Total general	478

1.5. Protocol amb els centres penitenciaris

1.5.1. Procedència

Actualment hi ha dos protocols específics del Programa de mediació i reparació penal amb centres penitenciaris: **el del CP de Joves i el del CP Ponent**. Cada protocol estableix una manera determinada de fer la selecció dels interns i la presentació del programa. A continuació es mostra la procedència dels casos que s'han finalitzat durant l'any 2014.

¹ Per una mateixa causa o procediment hi pot haver més d'un fet delictiu

Com s'observa, del total de casos derivats des dels centres penitenciaris, la major afluència per a aquest 2014 ha estat del Centre Penitenciari de Joves. En aquestes dades, també hi ha influït la posada en marxa d'un projecte pilot de mediació adreçat a la població penada en aquest Centre Penitenciari.

1.5.2. Característiques dels protocols segons el centre penitenciari

Al **CP de Joves** la selecció dels casos susceptibles de participar al Programa de mediació i reparació penal la fan els professionals referents del programa al centre penitenciari o l'equip multidisciplinari del centre.

Quan arriba la seva sol·licitud al Programa de mediació i reparació, el mediador fa entrevistes individuals amb els interns per tal d'informar-los del programa. Si el jove mostra interès a participar-hi, emplena una sol·licitud i s'inicien les actuacions per tal d'avaluar la viabilitat del cas, que consisteixen en entrevistes amb l'intern, entrevistes amb l'advocat i, si es donen les condicions, posteriorment, amb la part perjudicada.

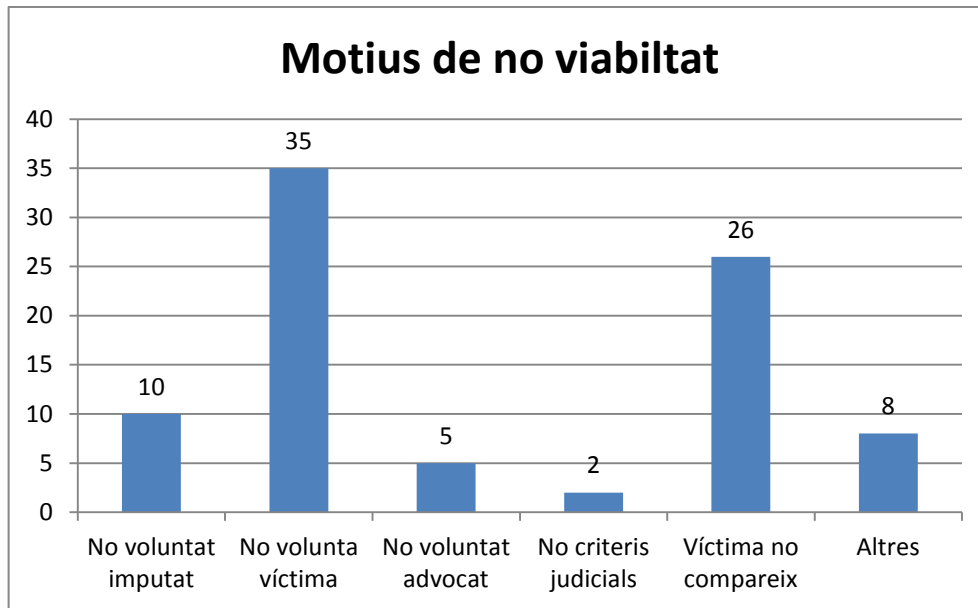
Al **CP Ponent** la selecció dels interns la fa el professional referent del programa i/o l'equip multidisciplinari del centre. Els criteris sempre es basen en la voluntarietat de l'intern de participar en un procés de mediació, la conservació de les capacitats cognitives i/o volitives que li permetin entendre tot el procés i la seva participació activa i responsabilitat respecte del conflicte.

En aquest centre la primera sessió informativa es fa de manera grupal, amb totes les persones seleccionades. A partir d'aquí es comença a treballar individualment en sessions informatives i de valoració respecte de la viabilitat de la mediació.

1.5.3. Dades generals

Dels 87 programes endegats als centres penitenciaris el 2014 només en un cas s'ha pogut dur a terme un procés de mediació amb acords.

En la resta dels programes, en què no s'ha dut a terme un procés de mediació, els motius de no viabilitat han estat els següents:

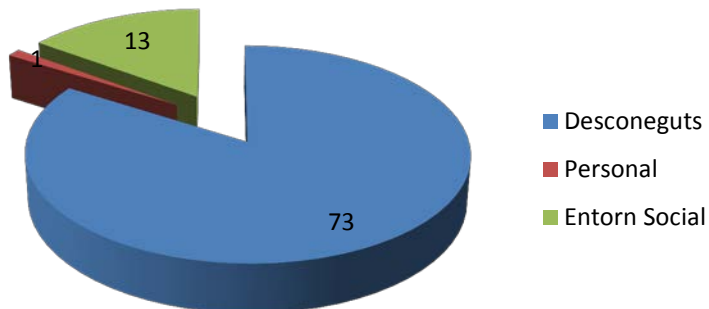
Tot i així, destacar que molts dels objectius que pretén el programa als centres penitenciaris s'han acomplert:

- S'ha ofert un espai de comunicació als ciutadans que es troben implicats en un procediment penal.
- S'ha generat en els participants una actitud positiva i col·laboradora amb el procés.
- S'ha possibilitat que les víctimes se sentin responsables, tant en el procediment penal com en la possible reparació del dany.
- S'han establert mecanismes permanents de comunicació i coordinació entre els diferents operadors del sistema penal.

A més, s'ha implementat el programa als centres com un instrument més del procediment penal ordinari, així com en l'àmbit de l'execució penal.

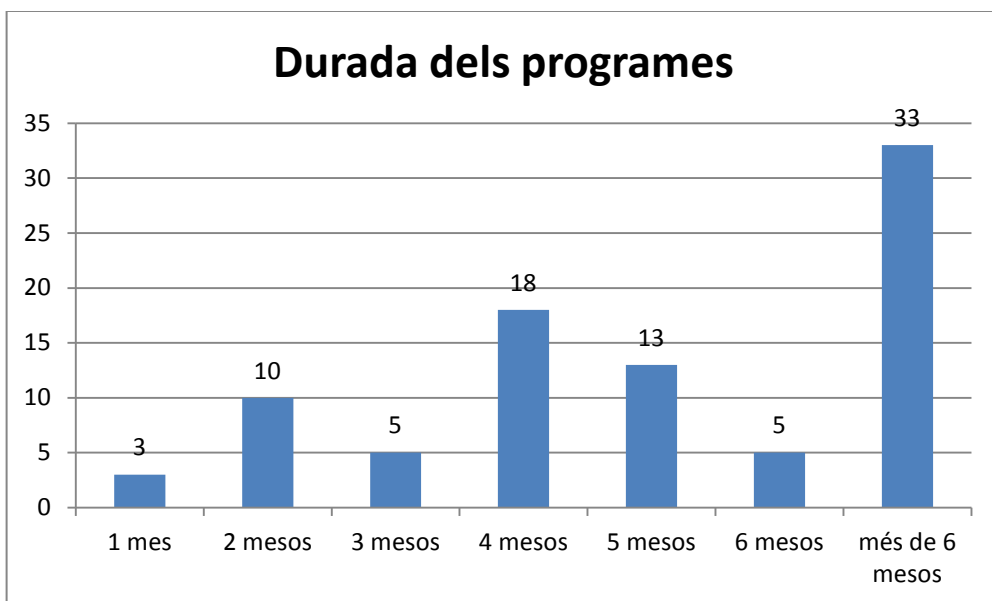
A continuació descrivim el tipus de relació que tenen les parts en els casos que provenen de centres penitenciaris:

Relació entre les parts

Com s'observa, en la majoria dels **casos les parts implicades no es coneixen**. En un petit nombre de casos les parts es coneixen. Això succeeix perquè, com s'ha esmentat anteriorment, els casos que provenen de centres penitenciaris tendeixen a ser menys viables que la resta, ja que normalment la víctima no vol ni sentir a parlar de reparació. Per aquest motiu, la intervenció del mediador normalment es limita a l'avaluació inicial de l'intern i a treballar individualment amb ell la seva voluntat de reparació. Si no es donen els criteris de viabilitat oportuns, aleshores es finalitza el procés. Cal tenir en compte que en molts casos no es disposa de la documentació judicial en què es detalla el tipus d'informació necessària per a la localització de la víctima.

Quant als terminis, veiem al gràfic següent que **el 14,9 % dels casos es finalitzen en un màxim de dos mesos** i el 62 % ho fan en un màxim de 6 mesos. El 20,68 % es resolen en 4 mesos i el 14,94 % en 5 mesos. Aquesta situació es relaciona amb el fet que els programes no continuen perquè la part denunciada o imputada no vol participar-hi, i aleshores s'allarga el procés.

Els **diferents tipus delictius** amb què s'ha treballat en els casos provinents de centres penitenciaris han estat majoritàriament lesions i delictes contra el patrimoni i contra l'ordre públic.

Les fases del procediment judicial on s'ha iniciat el procés de mediació són:

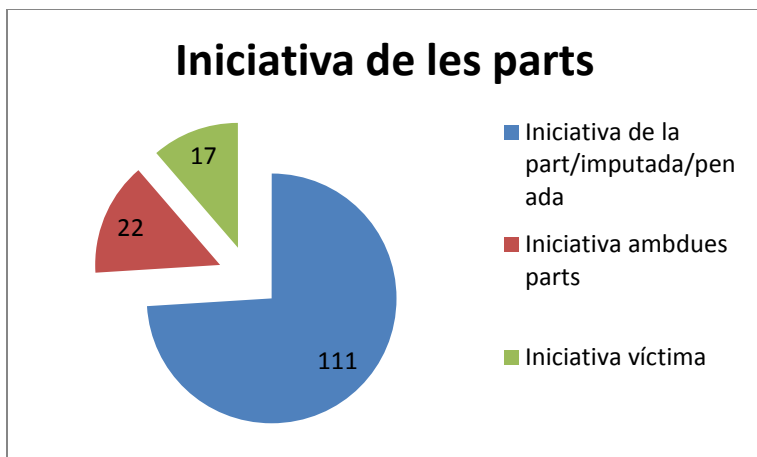
Fase	Nombre de processos
Diligències prèvies	25
Diligències urgents	2
Executòries	28
Procediments abreujats	11
Sumari	1

1.6. Altres derivacions

1.6.1. Iniciativa de les parts

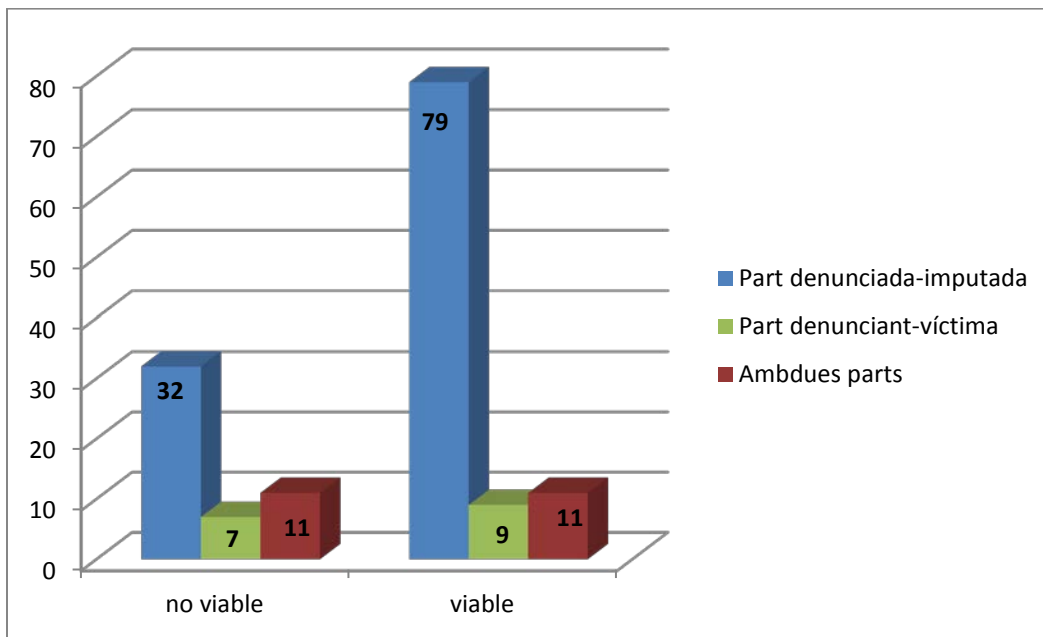
Les mateixes persones implicades en els procediments penals poden també sol·licitar de participar en el Programa de mediació i reparació penal. Pot fer-ho la part denunciada, imputada o penada, la part denunciant o víctima, o bé ambdues parts.

A continuació es mostra el nombre de casos que s'han dut a terme durant el 2014 a iniciativa de part:

En total han estat 150 sol·licituds. El **74 % de les sol·licituds provenen de la part denunciada**, imputada o penada, mentre que només l'**11,33 % de les parts denunciants o víctimes** han fet aquesta petició. Aquesta diferència es podria explicar perquè a molts dels denunciats el seu advocat els aconsella de participar en el programa, atès que, si el judici encara no s'ha celebrat, això els podria beneficiar.

En el gràfic següent es descriu la relació entre qui pren la iniciativa del programa i la viabilitat.

Contràriament al que succeeix de manera general, quan és la part denunciada/imputada qui sol·licita de participar en el programa, el 81,18 % dels casos són viables i es duu a terme el corresponent procés de mediació. El mateix passa, però en menor mesura, quan ho demana la part denunciant o víctima, amb vora el 56,25 % els casos en què es pot dur a terme el procés. Quan les dues parts ho sol·liciten, són viables el 50 % dels casos.

Pel que fa a la fase del procediment judicial en què s'inicia per una sol·licitud de part:

Tipus de procediment	Iniciativa			Total
	Ambdues parts	Part imputada	Víctima	
Diligències prèvies	8	62	1	71
Diligències urgents	1	1		2
Judici faltes	11	12	13	36
Procediment abreujat		30	3	33
Executòria		6	1	7
Total				150

Com veiem, en la majoria de casos la sol·licitud arriba al programa en el moment de la instrucció i en la fase prèvia a la sentència.

Si ho analitzem pel tipus de fets delictius, tenim el següent:

Fet delictiu	Iniciativa			Total
	Ambdues parts	Part imputada	Víctima	
Amenaça	2	8	1	11
Apropiació indeguda		1		1
Atemptat a l'autoritat		4		4
Coacció		2		2
Conducció sota la influència de l'alcohol		3		3
Conducció temerària		3		3
Danys		27	2	29
Desobediència		9		9
Estafa		5		5
Coaccions VIDO	2			2
Injúria	3	15	4	22
Maltractament familiar		2	1	3
Trencament de deures de custòdia	13	7	4	24
Robatori		4		4
Robatori amb violència		3		3
Lesions		17	3	20
Vexacions			3	3
Usurpació	1			1
Total				150

1.6.2. Altres

Com s'ha dit a l'inici de la memòria, hi ha altres equips que també han derivat casos al programa: els equips d'assessorament tècnic penal (EATP), de mediació comunitària, de

mediació i assessorament tècnic de justícia juvenil, de mesures penals alternatives (MPA) i les oficines d'atenció a la víctima del delictes (OAVD).

En el cas de justícia juvenil i de les oficines d'atenció a la víctima del delictes no hi ha hagut cap cas que resultés viable, mentre que les derivacions de l'EATP (un cas) i de MPA (dos casos) han estat totes viables i amb acords.

Respecte de les derivacions de mediació comunitària, de vuit casos, sis han estat viables i amb acords.

2. Altres dades

2.1. Relació entre la procedència i la viabilitat

Resulta interessant poder comparar els programes segons la seva procedència de derivació. A continuació es mostra una relació entre la procedència i la viabilitat dels casos:

Procedència	No viables	Viables
Oficis	922	469
Oferiment	298	58
Centres penitenciaris	86	1
Iniciativa de les parts	50	100

En els casos viables, la relació entre procedència i acord s'expressa en la taula següent.

Procedència	Amb acord	Sense acord
Ofici	261	88
Oferiment	52	6
Centres penitenciaris		1
Iniciativa de les parts	57	43

Comparativament, el nombre més alt de processos viables i amb acords es dona quan **són les parts les que fan la sol·licitud de participar. En aquests casos hi ha un 57 % de casos amb acord.** Segueixen els casos oficiats, és a dir, derivats per òrgans judicials, amb un 55,65 % de casos amb acord, i finalment els oferiments, amb un 89 % de casos amb acord.

Com ja s'ha comentat anteriorment, en els casos que es treballen des dels centres penitenciaris hi ha força dificultat en la viabilitat dels programes, de manera que només hi ha hagut un cas viable del total de derivacions.

2.2. Relació entre la procedència, la relació entre les parts i la viabilitat del procés

Com ja hem vist, la majoria dels casos que es porten a terme en el programa tenen a veure amb judicis de faltes; la majoria de persones que participen en aquests judicis tenen alguna mena de relació entre elles. Quan aquests casos arriben derivats des dels òrgans judicials, veiem que generalment les parts es coneixen entre elles, és a dir, tenen una relació familiar, social o laboral. En els casos derivats de centres penitenciaris, la majoria de les parts no es coneixen. Aquesta dada pot tenir relació també amb la tipologia delictiva dels procediments

penals que es porten a terme en aquests casos, en què es treballa amb delictes i no amb faltes. Si són les parts qui sol·liciten participar en el programa, aquestes no es coneixen, mentre que en la resta de casos tenen alguna mena de vincle entre elles.

2.3. Relació entre el tipus delictiu i la viabilitat

Com ja s'ha comentat en cada apartat, el major nombre de casos que arriba al programa correspon al grup delictiu contra les relacions familiars. Un percentatge molt alt d'aquests casos no resulten viables, ja que molts són casos enquistats i amb les emocions encara a flor de pell. Molts d'ells corresponen a nuclis familiars inexistents, on difícilment es pot arribar a cap entesa i on les addiccions moltes vegades tenen un paper principal.

D'altra banda, el grup delictiu amb més viabilitat són els delictes contra l'honor i la intimitat, seguits pels delictes contra la llibertat, els de lesions i els delictes contra el patrimoni.

3. Dades sociodemogràfiques

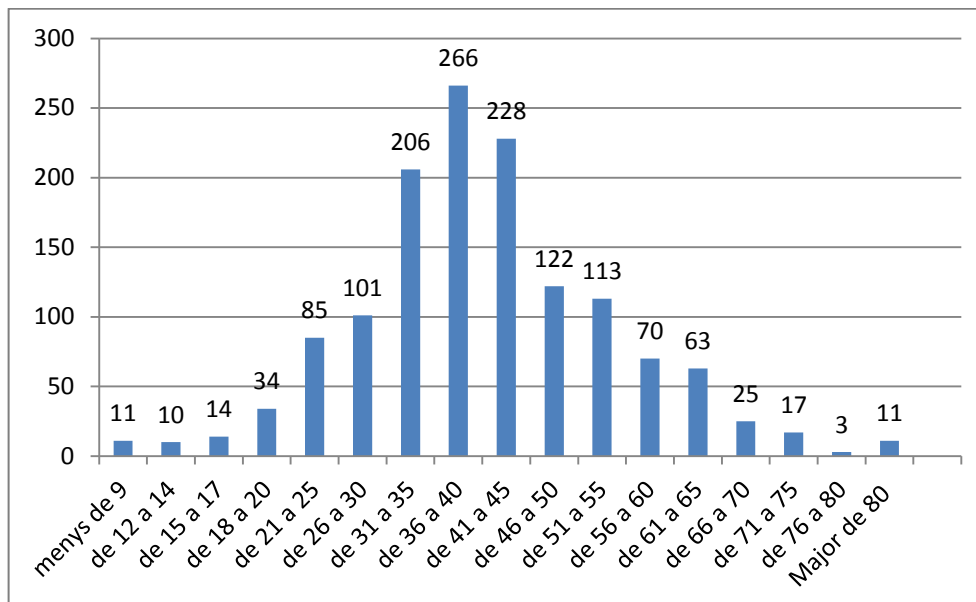
Durant el 2014 han passat pel programa **1.410 persones denunciades i/o imputades i/o penades i 1718 persones físiques perjudicades**. Cal tenir en compte que en un programa de mediació pot haver-hi més d'una víctima, i una persona denunciada pot tenir més d'un programa de mediació en procés. També, en 211 programes les parts eren tant víctimes com persones denunciades, ja que hi havia denúncies creuades.

Quant al moment processal, s'han finalitzat 1662 programes abans de sentència i 149 després de sentència. I d'aquests, en 439 casos hi ha hagut participació de la part lletrada i en 1.372 no n'hi ha hagut. Fins ara en els judicis de faltes no calia tenir lletrat; per tant, això explica el nombre de casos sense advocat.

Quant al sexe de les **víctimes**:

Sexe	Nombre
Dona	720
Home	945
Sense dades	87

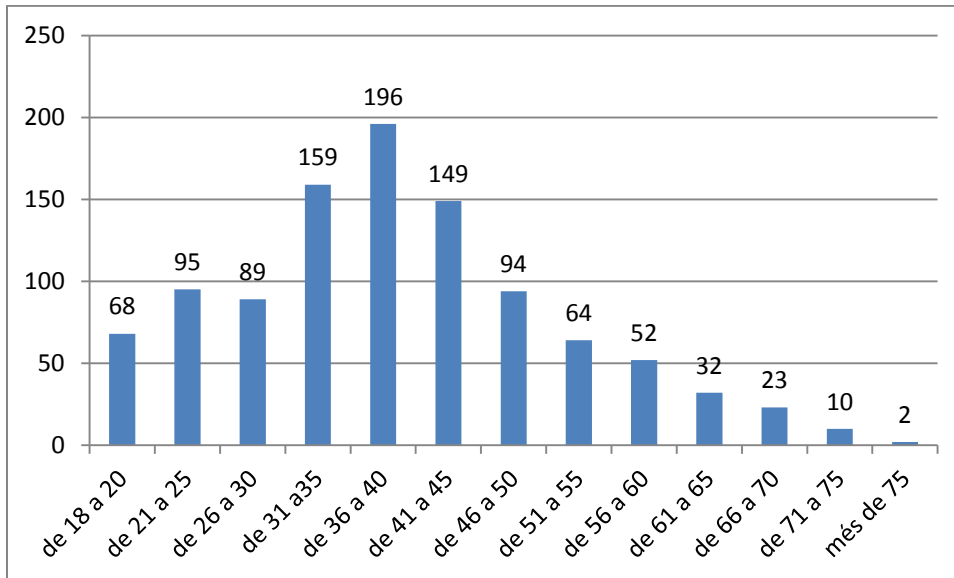
Respecte de l'edat de les **víctimes**, d'aquelles que es coneix la dada, aquesta es distribueix de la següent manera :

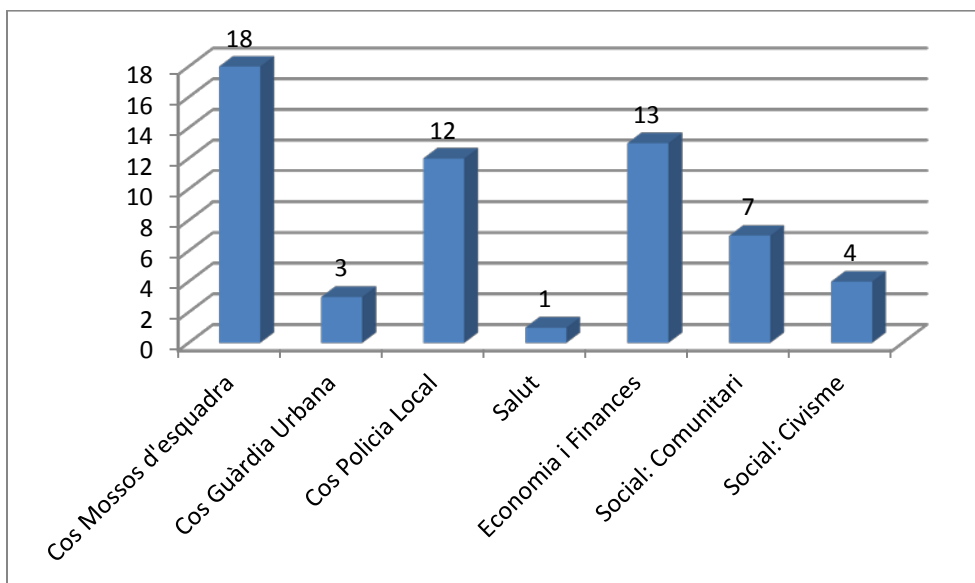
Quant al sexe de les **persones imputades**:

Sexe	Nombre
Dona	542
Home	877

Respecte de l'edat de les **persones imputades** de les que es coneix la dada, aquesta es distribueix de la següent manera:

Durant el 2014 hi ha hagut **58 programes de mediació** en què les parts perjudicades o víctimes eren **persones jurídiques**, com ara **cossos policials, entitats, empreses, organitzacions**, etc. En el gràfic següent se'n pot veure el detall:

4. Conclusions

És l'hora d'extreure les conclusions en relació amb els diferents aspectes rellevants de l'execució del Programa de mediació i reparació durant l'any 2014.

4.1. La procedència

Hi ha hagut un increment de derivacions al programa en relació amb les de l'any 2013. Aquest increment s'ha produït, bàsicament, en les que provenen dels òrgans judicials i dels altres equips, mentre que han disminuït les procedents dels centres penitenciaris i de les mateixes parts.

Una possible interpretació de la disminució de derivacions des dels centres penitenciaris, concretament de les del CP de Joves, és el canvi de perspectiva d'intervenció; així, s'ha iniciat un nou model d'acostament a la víctima, però amb població penada. Aquest canvi s'inicià en l'últim trimestre de 2013, però no s'ha pogut implementar fins a 2014; en aquesta època de transició es derivaren menys casos, atès que s'estaven revisant els criteris de selecció.

També han disminuït les sol·licituds a iniciativa de les parts. D'aquestes, la majoria provenen dels denunciats, als quals en molts casos el seu advocat aconsella de participar en el programa.

En relació amb els programes als quals les dues parts implicades demanen conjuntament de participar, normalment és perquè aquestes persones ja estan resolent altres conflictes a través del programa de mediació i volen incloure altres procediments en aquesta via de solució. Aquest és un aspecte que des del programa es vol tenir molt en compte per tal de concretar les accions que puguin augmentar el contacte dels ciutadans amb el programa.

Respecte dels altres equips, es considera molt interessant aquest augment en les derivacions d'altres entitats que tinguin a veure amb l'ordenament jurídic. Aquesta derivació permet un treball de col·laboració entre professionals de diferents àmbits que facilita que es pugui oferir una resposta als usuaris amb una atenció personalitzada i global des del mateix Departament.

Alhora, és interessant que altres equips, com el de mediació comunitària o els de justícia juvenil, facin derivacions. Moltes vegades això permet un treball coordinat i integrat des de diferents àmbits, atès que els equips derivadors continuen treballant des del seu encàrrec.

4.2. La viabilitat

Tot i que el nombre de programes que no es poden iniciar perquè no compleixen els criteris de viabilitat és força elevat –en la majoria de casos perquè la part perjudicada i/o víctima no hi ha volgut participar–, és important destacar que des del programa de mediació s’ha pogut contactar amb un gran nombre de persones que formaven part dels procediments derivats. Cal dir que aquest contacte inicial és un dels objectius més importants del Programa de mediació i reparació penal, atès que en aquest contacte es crea un espai d’escolta i diàleg totalment diferent del que facilita el procés penal. En aquest espai s’informa del programa i són les parts qui, lliurement, un cop informades, i de manera voluntària poden decidir si volen participar-hi. La voluntarietat i la confidencialitat de les parts és un aspecte fonamental de la mediació, que va en la línia del que disposa la Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell, que en l’article 46 es refereix als drets de les víctimes i defineix la mediació penal com un procés que permet a víctima i infractor participar activament en la restauració del seu conflicte.

Article 46, Directiva del Parlament Europeu i del Consell de 25 d’octubre de 2012:

«Els serveis de justícia reparadora, inclosos, per exemple, la mediació entre víctima i infractor, les conferències de grups familiars i els cercles de sentència, poden ser de gran ajuda per a la víctima, però requereixen garanties per evitar tota victimització secundària i reiterada, la intimidació i les represàlies. Per tant, aquests serveis han de fixar-se com a prioritat satisfer els interessos i les necessitats de la víctima, reparar el perjudici que se’ls hagi ocasionat i impedir qualsevol altre perjudici addicional. A l’hora de remetre un assumpte als serveis de justícia reparadora o de portar a terme un procés de justícia reparadora, s’han de prendre en consideració factors com la naturalesa i gravetat del delictes, el grau del dany causat, la violació repetida en la integritat física, sexual o psicològica d’una víctima, els desequilibris de poder i l’edat, maduresa i capacitat intel·lectual de la víctima, que podrien limitar o reduir la seva capacitat per realitzar una elecció amb coneixement de causa i podrien ocasionar-li un perjudici. Els procediments de justícia restaurativa han de ser, en principi, confidencials, a menys que les parts acordin que es faci d’una altra manera o que el dret nacional disposi una altra cosa per raons d’especial interès general. Es podrà considerar que factors tals com amenaces o qualsevol forma de violència comesa durant el procés exigeixin la divulgació per raons d’interès general.»

Darrerament i especialment durant l’any 2014, s’ha intentat realitzar el primer contacte per oferir el Programa de mediació i reparació penal amb la part perjudicada o víctima, especialment quan es tracta de delictes, majoritàriament, contra les relacions familiars, contra la llibertat, les lesions, contra el patrimoni i contra l’honor. Amb aquest canvi d’orientació s’intenta afavorir que es pugui arribar a més persones perjudicades, atès que si en el primer contacte una de les parts manifesta que no hi vol participar, ja no es fa el contacte amb l’altra part.

És significatiu, també, que en els casos en què es va poder dur a terme un procés de mediació, en un percentatge molt elevat es va arribar a un acord. Aquest fet confirma que

en el moment que ambdues parts hi volen participar, la probabilitat de poder resoldre el conflicte que originà la denúncia és molt elevada. De manera general l'acord més habitual és aquell que té un contingut relacional o moral.

Tot i que la dada és molt positiva, l'experiència professional demostra que, més enllà d'arribar a un possible acord, les parts, especialment la part denunciada o víctima, valoren més positivament l'espai d'escolta i diàleg que ofereix el programa. Entenem que oferim un espai en el procés judicial en què la víctima pot ser escoltada, cosa que no passa sovint en la resta del procediment.

Respecte a la relació entre la viabilitat, els acords i la procedència cal esmentar que:

- Comparativament, el nombre més alt de processos viables, respecte del total, es dona quan qui fa la sol·licitud són les parts. Segueixen els dels casos oficiats i, finalment, els oferiments.
- Per contra, com a dada interessant, dels programes viables que arriben a un acord, els oferiments encapçalen el nombre d'acords, seguits de les sol·licituds de parts i després dels oficis. Respecte dels casos procedents dels centres penitenciaris, cal destacar que l'únic programa viable va arribar a acords.
- Quan la iniciativa prové de la part denunciada, imputada o penada, les parts arriben normalment a acords; mentre que si la iniciativa prové de la víctima o d'ambdues parts, s'ha arribat a acords en quasi tots els casos que han estat viables.

4.3. Les tipologies delictives

Des de 2010 fins a 2014 hi ha hagut una evolució en la tendència en les tipologies delictives de les sol·licituds derivades al Programa de mediació i reparació penal, que es van incrementant any rere any. Es destaquen els delictes contra les relacions familiars, contra la llibertat, les lesions, contra el patrimoni i contra l'honor.

Concretament, els oficis dels **òrgans judicials** són per delictes contra les relacions familiars, seguits dels delictes contra la llibertat i de les lesions.

Cal esmentar que en els casos derivats dels centres penitenciaris i de les sol·licituds de part (especialment de les parts denunciades, imputades o penades) el major nombre de delictes són contra el patrimoni.

Respecte de la relació entre la tipologia delictiva i la viabilitat, cal esmentar que el grup delictiu amb més viabilitat és el dels delictes contra l'honor i la intimitat, mentre que els més complexos són els delictes contra les relacions familiars, que són viables en pocs casos.

4.4. Tipus de procediment

Els tipus de procediment més derivats són els judicis de faltes (la major part d'aquests són derivats per òrgans judicials), seguits de les diligències prèvies.

S'ha de destacar que durant l'any 2014 s'han derivat per judici de faltes un 87,58 % dels casos, un 7,78 % en executòries i un 4,82 % en diligències prèvies.

4.5. Temps

Respecte del temps que es triga a dur a terme el procés de mediació, un gruix important dels casos es resolen en un màxim de tres mesos. Així, es pot afirmar que en aquests casos, des de la data dels fets fins a la finalització de la intervenció del Programa de mediació i reparació penal transcorren entre dos i sis mesos.

Aquest és un indicador que posa de manifest que els jutjats que deriven casos ho fan d'una manera àgil i efectiva, i això facilita la reducció del temps per als usuaris. Aquesta dada es pot valorar en els judicis de faltes, atès que en l'àmbit del delicte el temps es dilata pel mateix procés d'instrucció.

Així doncs, podem concloure que en els judicis de faltes el programa s'inicia de manera molt immediata a la comissió dels fets, en la meitat de programes entre 1 i 3 mesos des de la data dels fets. Això és possible per l'agilitat de les derivacions que fan els òrgans judicials en judicis de faltes.

Aquesta és una de les grans fortaleses del programa, ja que la durada de la majoria dels processos judicials i la lentitud a donar resposta comporta una sensació de poca eficiència i eficàcia, tant a la víctima com a la persona imputada o penada per l'Administració de justícia; per contra, si s'ofereix una resposta més ràpida i adequada a les seves necessitats i expectatives, s'aconsegueix poder canviar una mica la visió que es té de la lentitud de la justícia.

Així, l'agilitat en la resolució dels conflictes i l'apoderament de les parts implicades per resoldre'ls per mitjà del programa de mediació ajuden a la percepció de satisfacció i de reparació.